

Mevrouw A. Broekers-Knol
Informatieur Provincie Noord-Holland

Mailadres: Statengriffie@noord-holland.nl

Arnhem, 24 april 2023

Kenmerk
DIR_045

Betreft
De verbindende kracht van sport en bewegen inzetten voor
een sterke provincie

Geachte mevrouw Broekers-Knol,

Sport en sportief bewegen zijn van grote waarde bij de aanpak van opgaven waar uw provincie en de Nederlandse samenleving voor staan. In deze brief geven we graag aan hoe we de maatschappelijke waarde van sport optimaal kunnen benutten. Met het oog op uw belangrijke opdracht in het kader van de totstandkoming van het coalitieakkoord van uw provincie, hopen wij u met deze informatie van dienst te zijn.

Investeren in sport en bewegen levert maatschappelijke rendement op

Als bovenregionaal regisseur heeft de provincie een cruciale rol om de kracht van sport en bewegen effectief te (laten) verzilveren. De provincie is verbinder van nationaal en lokaal beleid en aanjager van bestuurlijke samenwerking tussen de verschillende overheidslagen. Dat vraagt om gerichte beleidskeuzes en soms concrete investeringen. Die zijn het waard: de landelijke Social Return On Investment (SROI) van sport en bewegen is hoog. De maatschappelijke opbrengsten van sport en bewegen zijn 2,7 keer hoger dan de kosten. Dit betekent dat er voor de maatschappij sprake is van meerwaarde van investeren in sport en bewegen.

Op verzoek van het Sportcampagneteam NL heeft Kenniscentrum Sport & Bewegen provinciale infographics gemaakt die per provincie een beeld geven van het gemiddelde van alle gemeentelijke SROI's en de sport-, beweeg- en gezondheidscijfers. In vrijwel alle provincies ligt het maatschappelijk rendement rond het landelijk niveau, en soms zelfs hoger. De infographic geeft een beeld hoe de provincie ervoor staat ten opzichte van het landelijke gemiddelde wat betreft de sport- en beweeginfrastructuur, gezondheid en sport- en beweegdeelname. En het geeft inzicht in wat in de provincie belangrijk is om aandacht aan te geven en in te investeren.

U kunt een infographic met het gemiddelde van alle gemeenten in uw provincie en een toelichting hierop opvragen bij [Kenniscentrum Sport & Bewegen](#)

De provincie als regisseur van de duurzame sport-, beweeg- en leefomgeving

Sport en sportief bewegen beperkt zich niet alleen tot traditionele sportaccommodaties. Juist in de openbare ruimte zoeken steeds meer sporters hun plek, maar is er ook steeds meer concurrentie bij het gebruik van de beschikbare vierkante meters. Dit vraagt om regie van de provincie om de openbare ruimte – met name natuurgebieden – op een duurzame manier toegankelijk te houden voor de verschillende gebruikers. Bij het beoordelen van plannen voor het herinrichten van de openbare ruimte, kan de provincie een belangrijke rol nemen door kaders te stellen voor inclusieve, duurzame sport- en sociale voorzieningen.

Sportvastgoedplan inzetten voor o.a. verduurzaming

Waar het gaat om bovenlokale sportvoorzieningen, is de provincie de aangewezen partij om de lijnen in het veld uit te zetten. Accommodaties voor topsport, buitensport of met een regionale functie zoals zwembaden en kunstijsbanen, zijn voor de meeste gemeenten niet alleen te realiseren. Door het opstellen van een strategisch sportvastgoedplan kan de provincie haar rol op dit gebied optimaal invullen.

Verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, specifiek voor sportaccommodaties, zoals zwembaden en kunstijsbanen, levert aantrekkelijke concrete resultaten, waar inmiddels goede provinciale voorbeelden van zijn.

Strategisch vastgoedplan topsporttrainingsaccommodaties

De betrokkenheid van de provincie is onmisbaar als het gaat om de bovenlokale accommodaties die benut worden als topsporttrainingslocatie. Om de Nederlandse topsportambities te kunnen blijven realiseren, zijn ook in de (nabije) toekomst accommodaties van topniveau nodig. In een strategisch vastgoedplan, specifiek voor dit doel, hebben NOC*NSF, de VSG en het ministerie van VWS vraag en aanbod op de (middel)lange termijn al in kaart gebracht. Hierin is een lange termijnplanning vastgelegd voor de (ver)bouw van sportaccommodaties die mede worden benut als trainingslocatie voor topsport- en opleidingsprogramma's. Vanuit verschillende beleidsterreinen is het voor de provincie mogelijk deze accommodaties te ondersteunen met lange termijn investeringen, waarbij afspraken worden gemaakt over de jaarlijkse exploitatiekosten en inkomsten. Met een gecoördineerde financieringsaanpak realiseren we op deze wijze gezamenlijk optimale condities voor talenten in de regio!

Aanvoerder in het sociale sport- en beweegdomein

Ook als het gaat om de sociale dimensie van sport en bewegen, spelen er bovengemeentelijke uitdagingen. Denk bijvoorbeeld aan aangepast sporten. Voor iedereen, ongeacht beperking of achtergrond, zou er een passend sport- en sportief beweegaanbod moeten zijn. Helaas kunnen sporters met een beperking lang niet altijd in hun eigen woonplaats terecht. De provincie kan vanuit haar rol, samen met gemeenten, een goede spreiding van het aanbod bewerkstelligen, waardoor voor alle inwoners toegang tot sport en sportief bewegen gewaarborgd is.

Sociaal rendement wordt in ruime mate gerealiseerd met sportevenementen. Organisatoren hebben te maken de complexiteit van vergunningsaanvragen (mede ten gevolge van stikstof) en hebben behoefte aan regionale afstemming. Provincies kunnen vanuit hun regierol die regionale afstemming bieden, vanuit één loket. Ook met het investeren in topsportevenementen draagt de provincie bij aan een positief sport- en sportief beweegklimaat.

Topsportevenementen laten zich uitstekend verbinden met de maatschappelijke agenda van de provincie. Een goed voorbeeld hiervan is het WK Volleybal voor vrouwen in Gelderland – najaar 2022 – dat onder andere succesvol gekoppeld werd aan ruim 400 breedtesportactiviteiten, de aanleg van 39 netsportvelden en een programma rond gezonde en duurzame voeding.

In het kort: waarom als provincie investeren in sport en sportief bewegen?

- *Investeren in sport en sportief bewegen verdienen zich terug in maatschappelijk rendement (vraag de infographic voor uw provincie op bij [Kenniscentrum Sport & Bewegen](#))*
- *Sport en sportief bewegen zijn essentieel voor de vitaliteit van de Nederlandse bevolking. Slechts 50% van de Nederlanders voldoet aan de beweegrichtlijnen.*
- *Tweedeling m.b.t. bewegen neem toe: meer beweegarmoede in lage SES-gebieden.*
- *Sturing op gebiedsinrichting sportvoorzieningen: bij uitstek een rol voor de provincie*

In de bijlagen treft u een aantal concrete suggesties aan voor het provinciaal beleid op het gebied van sport en sportief bewegen.

Vanwege het belang dat wij aan de maatschappelijke betekenis van sport en sportief bewegen hechten, zenden we deze brief parallel aan een aantal leden van uw Provinciale Staten en publiceren we de inhoud op onze website.

Wij wensen u veel succes met uw belangrijke en uitdagende opdracht in de komende weken.

Mede namens de sportbonden en onze sportpartners,

Met vriendelijke groet,

Anneke van Zanen - Nieberg
Voorzitter NOC*NSF

Marc van den Iweel
Algemeen directeur NOC*NSF

Bijlagen

Bijlage: naar een sterke provincie in 2027 met de kracht van sport en sportief bewegen

Bijlage: input voor de provinciale sportparagraaf of provinciale paragrafen met sport.

Bijlage

Input voor een provinciale sportparagraaf of paragrafen met sport

Sport biedt perspectief

De waarde van sport en sportief bewegen is groot. Sport verbindt en maakt een samenleving veerkrachtig. De opbrengsten van sport en bewegen zijn landelijk 2,7 keer hoger dan de kosten hiervoor. Het rendement voor provincies ligt ongeveer even hoog en soms zelfs hoger, zo heeft het Kenniscentrum Sport & Bewegen berekend op basis van de gemeentelijke SROI-cijfers (Social Return on Investment). Sport en sportief bewegen draagt bij aan alle beleidsdomeinen en is onmisbaar voor een vitale en gezonde provincie. Onze coördinerende en ondersteunende rol is daarbij cruciaal, met name in de aanpak van bovenlokale thema's. Dit leggen we onder andere vast in een nieuw provinciaal sport- of vitaliteitsakkoord.

Ruimte voor duurzame sport

Sinds de coronacrisis sporten en bewegen steeds meer mensen in de buitenruimte. Onze omgeving is hier echter vaak onvoldoende op ingericht. Wij zetten in op een betere beschikbaarheid en toegankelijkheid van de openbare ruimte, zodat die waar mogelijk op een duurzame en betaalbare wijze kan worden benut voor sport en sportief bewegen. In onze plannen binnen het ruimtelijk domein wordt dit standaard opgenomen in de omgevingsvisie en in inpassingsplannen. Door slimme regie van de provincie kan de openbare ruimte, vooral ook natuurgebieden, toegankelijk blijven en op sommige plaatsen ook toegankelijk worden gemaakt voor verschillende gebruikers.

Toegankelijke (top)sportaccommodaties spelen hierin een essentiële rol. Wij ondersteunen en stimuleren door middel van financiële ondersteuning, kennis en advies over (top)sportaccommodaties bij de verduurzaming van hun gebouwen en terreinen. Daarnaast zien we een belangrijke maatschappelijke rol voor onze (top)sportaccommodaties. Het openstellen van de accommodaties draagt bij aan gezondheid, sociale cohesie en sportplezier. Bovendien verdienen duurzaamheidsinvesteringen zich sneller terug als (top)accommodaties een bredere maatschappelijke functie hebben. Regelgeving die een flexibele toepassing mogelijk maakt, moet bestaande barrières wegnemen.

(Top)sport: aantrekkelijk en verbindend

Door in te zetten op sport en sportief bewegen willen we tevens de economie van onze provincie versterken. Sportevenementen hebben een krachtige en positieve uitstraling, die mensen aantrekt en inspireert. Nederlandse top teamsportcompetities versterken is onderdeel van het nationaal sportakkoord "Topsport die Inspireert". Met ons brede netwerk - gemeenten, scholen, sportclubs, ondernemers, en maatschappelijke organisaties - willen wij een verbindende schakel

vormen bij de organisatie van (team-)sportevenementen. Door deze kracht te benutten, vergroten we de maatschappelijke waarde van (top)sportevenementen en teamsportcompetities. Topsport inspireert en maakt het mogelijk het beste uit jezelf te halen. Elke talentvolle sporter verdient de kans om ambities te ontdekken en hierin de juiste begeleiding te krijgen. Daarom nemen wij als provincie de regierol door het ontwikkelen van een platform, het aanjagen van een (topclub) evenementenbeleid, het versterken van de organisatiekracht van topclubs en het opzetten van een bovenlokale structuur voor talentontwikkeling en jeugdopleiding. Het bestaande strategisch vastgoedplan voor topsportaccommodaties waarin NOC*NSF, de VSG en het ministerie van VWS vraag en aanbod op de (middel)lange termijn in kaart hebben gebracht, vormt hiervoor een goede basis.

Een duurzame sportinfrastructuur is onmisbaar. Dat geldt zowel voor topsport- als voor (bovenlokale) breedtesport locaties. Door onder andere de huidige energiecrisis staat het (top)sportaccommodatiebestand onder druk. Als provincie zetten we als aanjager en medefinancier samen met gemeenten in op het zo snel mogelijk verduurzamen van het accommodatiebestand, waarbij extra aandacht is voor innovatieve oplossingen op het gebied van energievoorziening en watermanagement.

Sport en bewegen voor iedereen

We onderschrijven de kracht van sport en bewegen voor iedereen, in alle levensfasen en op alle ambitieniveaus. In onze provincie moet er voor iedereen een passend sport- en beweegaanbod zijn, ongeacht beperking of achtergrond. Sport en sportief bewegen bevorderen de (mentale) gezondheid, en dragen bij aan sociale cohesie en verbinding in de samenleving. De urgentie is hoog: volwassenen (26-79 jaar) met een hoge sociaaleconomische status (SES) voldoen bijna twee keer vaker aan de beweegerichtlijnen dan mensen met een lage SES, blijkt uit onderzoek van het Mulier Instituut. Daarom ondersteunen en verbinden we zorg, welzijn, onderwijs en maatschappelijke partners op het gebied van belangrijke randvoorwaarden als vervoer, financiën, sporthulpmiddelen en toegankelijkheid. Zo maken we de sport inclusief en stimuleren we bevolkingsgroepen die achterblijven in de sportdeelname.

Sport en sportief bewegen vormen een belangrijke basis voor een gezonde toekomstige generatie. Het beweeggedrag van kinderen op jonge leeftijd voorspelt in hoge mate de toekomstige levensstijl op latere leeftijd. De omgeving waarin onze jeugd opgroeit, is daarin cruciaal. Bovenlokaal en in samenwerking met gemeentes, sportbedrijven, sportbonden, scholen en kinderdagverblijven zetten we in op een passend sportaanbod. Daarnaast houden we bij de inrichting van openbare omgeving rekening met voldoende en toegankelijke sport-, beweeg- en spelterreinen, voor jong en oud.

Bijlage

Naar een sterke provincie in 2027 met de kracht van sport en sportief bewegen

De coronacrisis, de stikstofcrisis en de energiecrisis hebben de Nederlandse samenleving op een ongekende manier geraakt. Tegelijkertijd is juist tijdens de coronaperiode de onschatbare waarde van sport en sportief bewegen indringend duidelijk geworden. Sport en sportief bewegen genereren een geluksgevoel, verbondenheid met anderen en zelfvertrouwen. Daarnaast zijn sport en sportief bewegen essentieel bij het voorkomen dan wel verminderen van welvaartsziektes en dragen ze bij aan mentale en fysieke weerbaarheid. Niet voor niets blijkt uit zowel de landelijke als de provinciale SROI's, die zijn berekend door het Kenniscentrum Sport en Beweging, dat elke in sport geïnvesteerde euro gemiddeld 2,7 euro oplevert aan maatschappelijke waarde.

Er zal, meer dan ooit, gebouwd moeten worden aan de gezondheid, vitaliteit en weerbaarheid van de Nederlander. Daar zijn serieuze stappen vanuit alle bestuurslagen voor nodig. Het is nu, of nooit!

Namens de sportbonden en andere sportpartners vraagt NOC*NSF aan de informateur en de onderhandelaars om sport en sportief bewegen een prominente plek te geven in het provinciale coalitieakkoord waarbij wij specifiek aandacht vragen voor de volgende punten:

- *Investeer in de fysieke en sociale sportinfrastructuur. Veranker een provinciale fysieke sport- en beweegnorm in provinciale regelgeving. Zowel in de natuur, op het water als rond, naast (of ter vervanging van) asfalt.*
- *Verbind sport en sportief bewegen met andere beleidsterreinen (economie, duurzaamheid, gezondheid, leefbaarheid, onderwijs en arbeidsmarkt).*
- *Investeer in samenwerking met medeoverheden in verduurzaming en behoud van bestaand maatschappelijk vastgoed en bij nieuwbouw en investeer daarmee in de sociale infrastructuur voor een brede ontwikkeling van alle kinderen en jongeren.*
- *Zet in op kwalitatief uitstekende, duurzame, veilige en toegankelijke sportruimtes én op het beweeg- en sportvriendelijker inrichten van de openbare ruimte.*
- *Behoud natuurgebieden voor sport en sportief bewegen en stel publiek betaalde overheidsterreinen waar mogelijk open.*
- *Investeer in onderzoek naar de relatie sport en bewegen in de natuur, inclusief de bijdrage in kennis en capaciteit die de georganiseerde sport (kan) leveren aan natuurontwikkeling en natuurbehoud.*
- *Investeer in fondsen die tot doel hebben om alle kinderen en jongeren in Nederland te laten meedoen en zet daarbij in op de ontwikkeling van brede motorische vaardigheid en ontwikkeling van een eigen beweegidentiteit bij alle jeugd. Met name voor de jeugd in een kwetsbare situatie of met een beperking.*

- *Investeer in de warme toeleiding van kwetsbare doelgroepen naar en professionele begeleiding door (bovengemeentelijke) sportclubs¹.*
- *Investeer in samenwerking met medeoverheden op strategisch sportvastgoed in uw provincie.*
- *Faciliteer het organiseren van inspirerende (multi-)topsportevenementen in Nederland, met behulp van innovatieve concepten zoals het WK volleybal 2022 in de hele provincie Gelderland. Daarmee zetten we Nederland tevens mondiaal op de kaart.*
- *Verlaag de complexiteit in vergunningen en kosten voor stikstofberekeningen voor sportclubs bij het organiseren van kleine en grote evenementen.*
- *Regisseer en bied een platform aan topclubs in de provincie, jaag het (topclub)evenementenbeleid aan, versterk de organisatiekracht van topclubs en zet een bovengemeentelijke structuur op voor talentontwikkeling en jeugdopleiding. Streven is dat onze topclubs van diverse teamsporten wekelijks strijden voor uitverkochte tribunes in de provincie, media live verslag doet van spannende competities en fans zich laten inspireren door hun helden: van regionale toptalenten tot winnaars van olympisch goud.*
- *Investeer structureel in een sterke provincie met de kracht van sport en sportief bewegen en versterk de onderlinge samenwerking tussen provincies om de nieuwe kansen op het gebied van sport en sportief bewegen te verzilveren die door samenwerkend bestuur zijn ontstaan.*

¹ sportclubs: sportverenigingen en commerciële sport- en beweegaanbieders.

Bovenstaande punten genieten een breed draagvlak onder sportbonden en sportpartners. Gezamenlijk verbinden zij via hun (leden)achterban het overgrote deel van de Nederlandse samenleving. Voor meer informatie, zie: [een sterke provincie door de kracht van sport en sportief bewegen!](#)

